

Sygn. akt VII Ka 660/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 sierpnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Leszek Wojgienica (spr.)

Sędziowie: SO Zbigniew Paturalski

SO Małgorzata Tomkiewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Rafał Banaszewski

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Marii Chaleckiej

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2013 roku

sprawy M. O., oskarżonego z art. 207 § 1 kk, na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 15 kwietnia 2013 roku, w sprawie II K 574/12

I. Zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że:

a/ w miejsce orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności, na podstawie art. 157 § 2 kk w zw. z art. 35 § 1 kk orzeka karę 11 (jedenastu) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym;

b/ uchyla rozstrzygnięcia zawarte w pkt II i III;

c/ na podstawie art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonej wobec oskarżonego M. O. kary ograniczenia wolności zalicza okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 04 stycznia 2012 roku do dnia 12 czerwca 2012 roku – to jest 161 (sto sześćdziesiąt jeden) dni, przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się dwóm dniom kary ograniczenia wolności, uznając w konsekwencji karę ograniczenia wolności za wykonaną do wymiaru 10 (dziesięciu) miesięcy i 22 (dwudziestu dwóch) dni;

II. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. Prostuje oczywistą omyłkę pisarską w wyroku w ten sposób, że w miejsce zawartego w pkt I zapisu „uderzał ją chochla po nogach, kopał i uderzał pięścią w twarz, wskutek czego spowodował u niej obrażenia ciała w postaci podbiegnięcia krwawe na bocznej powierzchni ud, podbiegnięcie krwawe powieki górnej i nasady nosa po stronie prawej” wprowadza zapis: „uderzał ją chochłą po nogach, kopał i uderzał pięścią w twarz, wskutek czego spowodował u niej obrażenia ciała w postaci podbiegnięć krwawych na bocznej powierzchni obu ud, podbiegnięcia krwawego powieki górnej i nasady nosa po stronie prawej”;

IV. Zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych postępowania odwoławczego;

V. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M. D. z tytułu obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym oskarżonego M. O. opłatę w kwocie 420 (czterystu dwudziestu) zł i kwotę 96,60 (dziewięćdziesięciu sześciu 60/100) zł podatku od towarów i usług.

UZASADNIENIE

M. O. został oskarżony o to, że w okresie od 2002 roku do 01 stycznia 2012 roku w W., gmina B., w woj. (...), znęcał się fizycznie i psychicznie nad swoją żoną W. O. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu, bez powodu wszczywał awantury, w czasie których wyzywał ją słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, groził pozbawieniem życia, groził pobiciem, wyganiał z mieszkania, szarpał za ubranie, bił i kopał po całym ciele, to jest o przestępstwo z art. 207 § 1 kk.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 15 kwietnia 2013 roku, w sprawie II K 574/14:

I. oskarżony M. O. został uznany za winnego tego, że w dniu 01 stycznia 2012 roku w W., gm. B., w woj. (...), pobił żonę W. O. w ten sposób, iż uderzał ją chochla po nogach, kopał i uderzał pięścią w twarz, wskutek czego spowodował u niej obrażenia ciała w postaci podbiegnięcia krwawe na bocznej powierzchni obu ud, podbiegnięcie krwawe powieki górnej i nasady nosa po stronie prawej, które naruszyły czynności narządu jej ciała na okres nie przekraczający 7 dni, to jest czynu kwalifikowanego z art. 157 § 2 kk, za który został skazany i wymierzono mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70 § 1 pkt 1 kk, art. 71 § 1 kk, art. 72 § 1 pkt 5 kk i art. 73 § 1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono tytułem próby na okres 4 (czterech) lat, orzeczono grzywnę w wysokości 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięciu) złotych, nałożono obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu oraz oddano oskarżonego pod dozór kuratora;

III. na podstawie art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary grzywny zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 04 stycznia 2012 roku do dnia 12 czerwca 2012 roku przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równoważny jest dwóm dziennym stawkom dziennym grzywny;

IV. zasądzono na rzecz obrony oskarżonego z urzędu opłatę w kwocie 756 zł oraz 23 % podatku VAT za postępowanie przed sądem;

V. na podstawie art. 624 § 1 kpk oskarżony został zwolniony od kosztów sądowych.

Apelację od owego wyroku złożył obrońca oskarżonego, który na podstawie art. 444 kpk i art. 425 § 2 kpk zaskarżył go w części dotyczącej orzeczenia o karze, na podstawie art. 427 § 2 kpk i art. 438 pkt 4 kpk zarzucając rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby oraz kary grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł pomimo tego, że w przedmiotowej sprawie występują okoliczności wskazujące na zasadność wymierzenia oskarżonemu kary ograniczenia wolności.

Podnosząc ten zarzut autor apelacji złożył wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary ograniczenia wolności w wymiarze zaproponowanym przez Sąd Okręgowy, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na rzecz Urzędu Gminy w B. w wymiarze 20 godzin miesięcznie i orzeczenie wobec oskarżonego obowiązku powstrzymywania się od alkoholu.

Sąd II instancji zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji i wynikającą z nich kwalifikację prawną czynu przypisanego oskarżonemu należy uznać za prawidłowe. Stąd też nie dziwi ograniczenie zakresu apelacji jedynie do orzeczenia o karze, skupiającego się na wykazaniu niewłaściwego miarkowania ustalonego katalogu okoliczności obciążających i łagodzących.

Nim przyjdzie się odnieść wprost do zarzutu apelacji wypada poczynić kilka uwag wskazujących na wadliwość rozstrzygnięcia sądu a quo zarówno w warstwie formalnej, jak też materialnej. Pierwsza z nich dotyczy gramatycznej formy przypisanego oskarżonemu czynu. Użycie dwukropka po zwrocie „spowodował u niej obrażenia ciała w postaci” mogłoby gramatyczną formę przypisanego czynu poprawić, jednakże tylko w ograniczonym zakresie. Skoro bowiem oskarżony spowodował u pokrzywdzonej obrażenia ciała w określonej postaci to należało zadać pytanie – jakiej, i na tak postawione pytanie odpowiedzieć w dalszej części opisu czynu. Drugim błędem w wyroku jest zaliczenie na poczet kary grzywny okresu tymczasowego aresztowania, który wykracza poza wymiar kary, gdy się uwzględni zasadę wynikającą z przepisu art. 63 § 1 kk. Wymiar orzeczonej w wyroku grzywny równoważny jest bowiem pięćdziesięciu dniom pozbawienia wolności. Tymczasem zaliczono na poczet tej kary okres pozbawienia wolności równoważny 161 dniom, a więc ponad trzykrotnie wykraczający poza zasadę ustawową. Co prawda w perspektywie rozstrzygnięcia reformatoryjnego uwaga ta traci na znaczeniu, to jednak nie można było tego uchybienia pominąć.

Przechodząc do zasadniczego nurtu zarzutu apelacji wypada zwrócić uwagę na fakt, że sąd meriti uwolnił oskarżonego od zarzutu znęcania się nad żoną, ograniczając przestępcze zachowanie do jednego czynu, z dnia 01 stycznia 2012 roku. 10 letni okres, w którym oskarżony miał się znęcać nad żoną zgodnie z aktem oskarżenia, a 12 letni – gdy się uwzględni opis czynu z pierwszego wydanego wyroku, uchylonego w następstwie rozpoznania apelacji obrońcy, został zatem wyeliminowany, co jednakże zupełnie pominięto w procesie wyboru rodzaju oraz wymiaru kary za czyn z 01 stycznia 2012 roku. Pierwszy wydany w analizowanej sprawie wyrok, którym wymierzono oskarżonemu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, był zaskarżony tylko na korzyść oskarżonego i stąd też ta kara stanowiła górną granicę orzekania w toku ponownego rozpoznania sprawy (art. 443 kpk). Czyn ów zakwalifikowano z art. 157 § 2 kk, a ustawodawca przewidział w przypadku tej kwalifikacji prawnej możliwość wymierzenia kary grzywny, ograniczenia wolności oraz pozbawienia wolności do 2 lat. W toku postępowania jurysdykcyjnego doszło do pojednania pokrzywdzonej i oskarżonego, a przecież jest to okoliczność, która w wielu sytuacjach w kodeksie karnym może prowadzić do wydatnego złagodzenia odpowiedzialności karnej (art. 60 § 2 pkt 1 kk). Nadzwyczajne złagodzenie kary nie jest w taki przypadku obligatoryjne i należy zgodzić się z sądem meriti, że możliwości sięgnięcia po tę instytucję nie rozważał. Niemniej jednak, kiedy uwzględni się wszystkie wymienione okoliczności niemożliwym jest zaakceptowanie rozstrzygnięcia, które nie jest adekwatne zarówno w relacji do wyeliminowanego okresu czynu (z 12 lat został 1 dzień), jak też zdarzeń, jakie nastąpiły po jego popełnieniu, wskazujących nie tylko na pojednanie oskarżonego z pokrzywdzoną, ale również jego poprawę i odnowienie życia rodzinnego. Wybór kary grzywny nie wchodził in concreto w rachubę, gdy się przeanalizuje sytuację materialną oskarżonego i jego rodziny, niskie dochody, pozwalające na utrzymanie, na skraju ubóstwa. Jako jedyną karę adekwatną do stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu, jego dotychczasowego trybu życia uznano karę ograniczenia wolności w takim wymiarze, który jest bliski w swojej równowartości okresowi tymczasowego aresztowania, albowiem – jak wynika z oświadczenia pokrzywdzonej – okres pobytu w areszcie był wystarczający dla osiągnięcia wobec oskarżonego celu oczekiwanego w trakcie procesu resocjalizacji.

W uwzględnieniu powyższych uwag zaskarżony wyrok zmieniono w ten sposób, że a/ w miejsce orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności, na podstawie art. 157 § 2 kk w zw. z art. 35 § 1 kk orzeczono karę 11 (jedenastu) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym; b/ uchylono rozstrzygnięcia zawarte w pkt II i III, związane ściśle z orzeczoną karą pozbawienia wolności, która została wyeliminowana z wyroku; c/ na podstawie art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonej wobec oskarżonego M. O. kary ograniczenia wolności zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 04 stycznia 2012 roku do dnia 12 czerwca 2012 roku – to jest 161 (sto sześćdziesiąt jeden) dni, przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się dwóm dniom kary ograniczenia wolności, uznając w konsekwencji karę ograniczenia wolności za wykonaną do wymiaru 10 (dziesięć) miesięcy i 22 (dwudziestu dwóch) dni, a w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymano w mocy (art. 437 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 438 pkt 4 kpk).

Niezależnie od powyższego sprostowano oczywistą omyłkę pisarską w wyroku w ten sposób, że w miejsce zawartego w pkt I zapisu „uderzał ją chochla po nogach, kopał i uderzał pięścią w twarz, wskutek czego spowodował u niej obrażenia

ciała w postaci podbiegnięcia krwawe na bocznej powierzchni ud, podbiegnięcie krwawe powieki górnej i nasady nosa po stronie prawej” wprowadzono zapis: „uderzał ją chochlą po nogach, kopał i uderzał pięścią w twarz, wskutek czego spowodował u niej obrażenia ciała w postaci podbiegnięć krwawych na bocznej powierzchni obu ud, podbiegnięcia krwawego powieki górnej i nasady nosa po stronie prawej”, skutkujący poprawnością formy gramatycznej opisu czynu przypisanego (art. 105 § 1 i 2 kpk)

Oskarżony został zwolniony od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze na podstawie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 634 kpk, albowiem on i jego rodzina znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, a wyłożenie kosztów mogłoby realnie zagrozić i tak wątlej stabilności finansowej rodziny.

Ponieważ oskarżony korzystał w postępowaniu odwoławczym z pomocy obrońcy wyznaczonego z urzędu, przeto zasądzono na rzecz owego obrońcy opłatę w kwocie 420 zł i kwotę 96,60 zł tytułem podatku VAT, stosownie do treści art. 618 § 1 pkt 11 kpk oraz § 2 ust.3, § 14 ust. 2 pkt 4, § 16, 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 z 2002 roku z późn. zmianami).